

*Яковенко Р.В., к.е.н., доцент
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
м. Кропивницький;*

*Кандиба М.А.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Існує багато підходів до тлумачення поняття багатства, використовуємо один з авторських, який вже отримав певний резонанс у науковому середовищі. Багатство – отримання доходів та володіння майном, що суттєво перевищують середньостатистичний рівень життя [1, с. 8]. Відповідно до нього, у певному середовищі певна особа може вважатися багатогою, володіючи доволі незначним обсягом благ, якщо вона знаходиться в оточенні малозабезпечених осіб. Такий підхід оцінює матеріальні цінності та уникає урахування нематеріальних факторів, що входить у суперечність з прогресивною науковою методологією.

Національне багатство (національний капітал) – це величина накопичених у країні матеріальних (основний та оборотний капітал підприємств, обіговий капітал) і нематеріальних (людські здібності, досягнення у науці та техніці, культурі і спорті, у мистецтві, а також нагромаджений виробничий досвід суспільства) цінностей, створених для виробництва і споживання, золотовалютних запасів, боргів інших країн (за вирахуванням боргів іншим країнам) і власності даної країни в інших країнах та людський капітал [2, с. 74].

Наприклад, ще в 2010 році в Україні стояло питання не лише «розроблення нових методів оцінки багатства нації», а й «управління збалансованістю його сукупного нагромадження» [3, с. 10]. А вже в 2022 році, у зв'язку з початком росією загарбницької війни на території нашої держави, стоїть виключно питання збереження та відновлення національного багатства.

Російська федерація системно знищує або привласнює матеріальну складову національного багатства України. В першому випадку ми говоримо про руйнування інфраструктури, військових, виробничих та цивільних об'єктів, вбивства військових та цивільного населення. У другому випадку ми говоримо про привласнення результатів національного виробництва, основних та оборотних виробничих фондів суб'єктів господарювання, грабування банків і банкоматів, позбавлення українців житла та особистого майна на тимчасово окупованих територіях тощо. Окремої уваги заслуговує мародерство та грабунок музеїв, театрів та інших матеріальних проявів української культури. Тобто російська агресія спрямована не лише на знищення фізичних атрибутів української держави, а й на ліквідацію всіх матеріальних та нематеріальних проявів і наслідків української культури.

14 травня виповнилося 70 років з дня прийняття Конвенції ЮНЕСКО про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту. З приводу цього британська розвідка вирішила присвятити цій темі окрему увагу.

Згідно з даними Міністерства культури та інформаційної політики України, станом на 2 травня 2024 року 1 987 закладів культури зазнали втрат та пошкоджень від початку повномасштабної російсько-української війни. Понад тисяча об'єктів культурної спадщини було зруйновано або пошкоджено, а ЮНЕСКО окремо підтвердила пошкодження 129 релігійних об'єктів станом на 10 квітня 2024 року.

ЮНЕСКО у середині лютого 2024 року оцінила збитки, які завдали російські окупанти культурній спадщині України. Вони склали 3,5 мільярда доларів, а для їх відновлення знадобиться 10 років та дев'ять мільярдів доларів [4].

До цього моменту більшість науковців вважали, що нагромаджене національне багатство є наслідком та результатом економічної діяльності. Ми пропонуємо принципово інший підхід, який є абсолютно доречним в умовах ведення війни, та виражається постійним руйнуванням матеріальних параметрів і людського капіталу. Дозволимо собі припустити, що існуючий стан та співвідношення матеріальної та нематеріальної часток у структурі національного багатства будуть спроможні здійснювати вплив на повоєнне відновлення нашої держави, відтворення як матеріальної, так і нематеріальної складової розширеного економічного та соціального відтворення.

Через те, що матеріальна складова національного багатства України зазнає щоденних втрат унаслідок російських атак, можна однозначно зазначити, що нематеріальна складова однозначно зростає в якості частки. До таких нематеріальних складових ми відносимо: патріотизм, побудову правильних пріоритетів міждержавної співпраці внаслідок втрати ілюзій щодо можливості продуктивної взаємодії з РФ, підвищення знань населення у сфері медицини, суттєве зростання інтелектуальної складової військового потенціалу, зокрема навичок та ноу-хау, високий рівень згуртованості суспільства, посилення адаптаційних здібностей бізнесу, що полягають у можливостях швидкої переорієнтації виробництва.

Список використаних джерел:

1. Яковенко Р.В. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики. Дидактичний довідник. Вид. 2-ге, випр. Кіровоград : видавець Лисенко В.Ф., 2015. 130 с.

2. Яковенко Р.В. Національна економіка : навч. посіб. [2-ге вид., випр.]. Кіровоград : «КОД», 2010. 548 с. : іл.

3. Бобух І.М. Пропорції та перспективи формування національного багатства України : монографія. Київ : Ін-т екон. та прогноз., 2010. 372 с. ; табл., рис. ISBN 978-966-02-5926-3.

4. Як Росія нищить культурну спадщину України: аналіз британської розвідки. URL: <https://trueua.info/news/yak-rosiya-nitshit-kulturnu-spadtshinu-ukraini-analiz-britanskoi-rozvidki> (дата звернення: 14.05.2024).